

Dan spomina na mrtve

Sprva so katoličani ta praznik praznovali 13. maja, papež Gregor IV. pa je praznik leta 835 s tega dne preložil na 1. november. Vsi sveti, praznik vseh svetnikov in rajnih, so bili v Sloveniji po drugi svetovni vojni najprej preimenovani v dan mrtvih, v dan spomina na mrtve pa se je z zakonom o praznikih preimenoval leta 1990.

Dan spomina na mrtve praznujemo različno. V Katoliški cerkvi je to praznik vseh svetih (ali vsi sveti), saj se na ta dan pri mašah spominjajo vseh svetnikov, ki uradno nikoli ne bodo razglašeni za svetnike. Navadno na ta dan, ko ljudje obiskujejo pokopališča, prinašajo cvetje in prižigajo sveče, duhovniki opravijo še poseben obred blagoslova grobov. V Evangeličanski cerkvi za 1. november posebnih svečanosti ali bogoslužij ne prirejajo. Se pa na ta dan spominjajo svojih pokojnih, na pokopališča odnesejo rože in sveče. V pravoslavni cerkvi tega praznika ne praznujejo. Pri njih so umrlim namreč posebej posvečene štiri sobote v letu, ki se imenujejo zadušnice, ko se verniki zberejo pri maši v cerkvi ali na pokopališču. Navadno na grobove ne prinašajo cvetja, ampak jih okadijo s kadilom. Prvega novembra ne praznujejo niti muslimani. Svojih umrlih se spominjajo ob dnevih bajrama, oziroma zadnji dan meseca ramazana. Takrat se ljudje odpravijo na pokopališče in ob tej priložnosti opravijo molitve.

Star slovenski običaj ob prazniku: hlebčki v zahvalo za molitev

Praznik je v slovenskem ljudskem izročilu znan tudi kot vahti. Ob tem dnevu so nekoč otrokom in revežem na pokopališču ali pred cerkvijo delili posebne kruhke, ki so se v različnih krajih imenovali različno, najpogosteje pa prešice, krapvci, vahtiči, krželji, mižnjeki ali tudi samo hlebčki. Ponekod so otroci in reveži obiskali tudi hiše, kjer so dobili hlebčke v zahvalo za molitev, namenjeno umrlim. Takšne šege še vedno poznajo na Koroškem, v Beneški Sloveniji in na Tolminskem.

Pokojnih se najlepše spomnimo s tem, da jih obiščemo na mestu njihovega večnega počitka. Naša navada je, da ob tem prižigamo sveče, celo več njih. Pomembno je, da se potrošniki začnemo zavedati, da nista pomembni količina in velikost sveč, ampak nekaj drugega. Tisto kar ni vidno. Načelo »manj lahko pomeni več« je torej ustrežnejše za okolje in nas, uresničevati pa ga je treba v praksi, še zlasti, če za to obstaja možnost. Ali lahko potrošniške običaje spremenimo v bolj ekološke?

Cvetje

Na grob lahko prinesemo cvetje (rezano cvetje iz domačega vrta ali cvetličarne, v lončku in ikebane), saj je to bolj ekološka izbira kot prižiganje sveč. Po uporabi cvetje kompostiramo in spremenimo nazaj v prst ter se tako izognemo vsakemu odpadku, ki bi grenil življenje prihodnjim generacijam.

Virtualna sveča

Obiščete spletno stran Ministrstva za okolje in prostor RS – www.svecamanj.si, na kateri lahko prižgete virtualno svečo, napišete posvetilo ter tako počastite spomin na preminule osebe. Naj vas spremlja geslo »Predniki vam ne bodo zamerili, če boste prižgali svečo manj, potomci vam bodo za to hvaležni«.

Ekološka solarna sveča

Na vrhu ima veliko solarno površino, ki sončno energijo pretvarja v elektriko, ta pa napaja polnilne baterije. Sveča ob pravilni uporabi in izkoriščanju naravnega vira energije gori do kar 1000 dni ali približno 3 leta. Za nemoteno delovanje potrebuje le 4 ure sončne svetlobe dnevno, gori pa tudi ponoči. Ima stekleno ohišje in pokrov sveče je iz nerjavne pločevine.

Ekološka papirnata sveča

Narejena je iz ekološkega materiala – papirja, ki je negorljiv in vodoodporen, prosojen. Sten je iz papirnate nitke, ki ne vsebuje svinca. Parafin, je popolnoma rafiniran, zdravju neškodljiv in brez vonja. Sveča je primerna tako za zunanjo, kot notranjo uporabo in sodi med komunalne odpadke.

Steklena sveča

Obstajata dve možnosti steklenih sveč: v eno nalijemo tekoči vosek, v drugo pa damo vložek navadne sveče. Taka sveča je zelo obstojna in razen, ko se steklo razbije, ni drugega odpadka, to steklo se pa potem lahko reciklira. Pokrovček je iz nerjaveče pločevine in se ga tudi reciklira.

Lesena sveča

Lesena sveča je popolnoma ekološka in razgradljiva. Je zelo obstojna. So različnih oblik in velikosti, nanjo se lahko vgravira lepe misli po želji.

Sveča, narisana na kamnu

Lep kamen iz narave, akrilne barve, čopič in lak so pripomočki, ki jih potrebujete, da ustvarite osebno sporočilo za tiste, od katerih ste se že poslovili. Ker risbo polakirate, je odporna na vremenske razmere.

... Spomini ...

V tednu pred 1. novembrom bomo na pokopališčih izvedli delavnice risanja sveč na kamne, ponudili svečam alternativne izdelke in osveščali obiskovalce pokopališč o prednostih uporabe. Vsak obiskovalec bo za svoj grob dobil tudi svečo, narisano na kamen, ki so jo izdelali otroci iz vrtca Gorje, OŠ Gorje in OŠ Bled. Letos lahko naredimo za okolje še nekaj več in na pokopališčih v občinah Bled in Gorje prižgemo 2.637 sveč manj.

Pokopališče Bled:

ponedeljek, 26.10.2020 od 14.00 do 17.00 ure

torek, 27.10.2020 od 10.00 do 14.00 ure

sreda, 28.10.2020 od 14.00 do 17.00 ure

četrtek, 29.10.2020 od 10.00 do 14.00 ure

petek, 30.10.2020 od 14.00 do 17.00 ure

sobota, 31.10.2020 od 10.00 do 13.00 ure

Pokopališče Zasip: ponedeljek, 26.10.2020 od 10.00 do 12.00 ure

Pokopališče Ribno: torek, 27.10.2020 od 10.00 do 12.00 ure

Pokopališče Bohinjska Bela: sreda, 28.10.2020 od 10.00 do 12.00 ure

Pokopališče Gorje: četrtek, 29.10.2020 od 10.00 do 12.00 ure

V primeru slabega vremena bodo dogodki prestavljeni, zato nam sledite tudi na naši spletni strani in družbenem omrežju Facebook, kjer bodo objavljene morebitne spremembe.

**Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.**

(J. W. Goethe)

Tatvine na pokopališču

Ob prazničnem času se poveča število tatvin na pokopališčih, predvsem kraje okrasnih nasadov in sveč. Najemniki grobov zato bodite pozorni na nezakonita ravnanja in vedno, ko sumite na kaznivo dejanje, o tem čim prej obvestite policijsko postajo ali pokličite intervencijsko številko 113. Opozorjamo tudi na nevarnost tatvin iz avtomobilov na parkiriščih. Svetujemo vam, da svoje premoženje zavarujete tako, da vrednejših predmetov ne puščate v vozilih, vrata zaklepate, okna pa zapirate. Zaradi varnosti in zavarovanja premoženja najemnikov grobov bo v te namene na določenih delih pokopališč vzpostavljen videonadzor (skladno po ZVOP-1; Ur. l. RS št. 94/07).